

Vprašanja in odgovori.

Šesto vprašanje. Ali je učitelj upravičen, svoje z velikim trudom sestavljene tednike smatrati za svojo last, ako krajnemu šolskemu svetu poravna stroške za tiskane póle, in ali sme za slučaj, da pride na drugo službo, tednike s saboj vzeti? (G. Fr. M.)

Odgovor. Po § 33. šolskega in učnega reda je šolski voditelj odgovoren, »da so ugotovljene potrebne uradne knjige in spisi«, h katerim tudi pripada tednik. Zaradi tega se vsakoletni tednik tudi vpiše v inventar in dobi uradni pečat. Z vključenjem in s pečatom postane tednik neoddatna last šole in učitelj, ki ga je pisal, nima nikake pravice do njega.

Sedmo vprašanje. Kje bi se kupil šolski stenski zemljevid »Avstro-Ogerske« in koliko bi veljal? (G. J. R.)

Odgovor. Najbolj navadni in sedaj najboljši šolski zemljevid Avstro-Ogerske je Baurov, založil

Edvard Hölzel na Dunaji in stoji brez vožnine na platno prilepljen v mapi 7 gld., na platno napet s palicami 8 gld. 20 kr. Naroči pa se naravnost pri založniku ali pa v Ljubljani pri Kleinmayru ali Giontiniji.

Osmo vprašanje. Kakšni tintniki za šolske klopi se najbolj priporočajo? (G. Fr. Z.)

Odgovor. Od dobrega tintnika se zahteva: 1.) da se dobro zapre, da pri pometanju šolske sobe ne pride prah v tinto; 2.) da tinta v njem ostane čista; 3.) Da je trdno v klop vdolan in ga šolar ne more lahko prevrniti. Vsem tem trem zahtevam zadostujejo tintniki, kakeršni se nahajajo v ljubljanskih mestnih šolah. Vlti so iz cinka in se dobro zapirajo. Vdelano imajo postekleneno posodo in se dajo dobro v klop pritrditi. Komad stane z vožnino in carino okolo 45 kr. Izdeljuje pa jih tvrdka Colsmann & Comp. v Barmen na Nemškem.

Književnost.

Knjige družbe sv. Mohorja. (Konec). Razven teh bi si družba gotovo še pridobila nekaj drugih novih in izvirnih slovenskih pripovedij in če bi jih še vrhu tega manjkalo, naj bi se pa — kakor so se že Kristof Šmida spisi — še drugi n. pr. Hoffmanove in druge pripovedke za mladino prestavljale, katero delo bi gotovo radi — če drugi ne — nekateri učitelji za majhno nagrado prevzeli.

Dobro vem, da je svetovati lažje, kakor svet izvesti. A družba sv. Mohorja bi se tu ne smela ustrašiti ne truda ne žrtve.

Vsi poskušaj posameznikov, kako knjigo med narod spečati, so se do sedaj slabo obnesli in vsa taka in jednaka podjetja so brezuspešna. Nebrižnost našega kmeta do branja časopisov ali knjig je ravno prevelika ter ovira napredek našega naroda bodi si v kinetistvu ali drugih strokah. Družba sv. Mohorja ima pa vendar že sedaj močno stališče v narodu in kar je posameznikom nemogoče, to je mogoče nji. Ona lahko takorekoč preplavi našo mladino s knjigami ter kmalu opomore nedostatku, o katerem govorim.

S tem bi ne ustregla samo šolam in učiteljem, ampak gotovo tudi duhovščini, kateri je napredek naroda gotovo pri srci, kakor nam in pa veliki množini udom, kateri so roditelji. Plačilo za to, pa bi ji bilo zagotovilo, da bi vsi oni otroci, kateri bi sedaj radi prebirali družbine knjige, postali kasneje njeni udje in pa zavest, da je družba na pravem kraju pričela dramiti in vzbujati veselje do branja ter tako zdatno pripomogla povzdigniti naš mili narod na višjo stopinjo omike.

J. Likar.

„Naše domače živali“. Ta naslov ima zbirka 12 tabel na debeli lepenki, ki so tako zvezane, da se more kazati samo jedna ali pa vse. Na posamnih tablah so vpodobljene domače živali pes, konj, ovca, kura, mačka, koza in kunec, osel, prašič, puran in golob, pav, gos in raca, krava. Izdal in založil ljubljanski knjigotržec J. Giontinij. Velikost 20 × 16 cm. Cena 70 kr. Ta zbirka bo dobro došla manjšim ljudskim šolam, katere si ne morejo omisliti dražjih podob. Istotako bo zvezek dobro služil nazornemu nauku pri zasebnem pouku in kot darilce malim otrokom.

M. J.

Listek.

List slovenskega učenjaka.

Gospod urednik! »Spoznavanje samega sebe je prvi korak k poboljšanju« je nekoč nekdo rekel, pa ta — je »šveffal«. Jaz se že zdavnaj poznam, pa poboljšal se še vendar nisem. Še sedaj imam tisto napako, kakor sem jo imel pred leti, namreč neko ne-

vstrajnost, katere se v tem kaže, da mnogokrat pričeto delo odložim za delj časa in drugo pričenem, predno sem prvo končal. Glejte, zadnjič sem se Vam predstavil kot optimist, danes pečam se že z drugim; prelevil sem se v učenjaka.

Res, da se lahko optimist in učenjak strinjata v jedni osebi, vendar pa bodem za nekaj časa svoje

optimistiške misli dal na stran in bodem Vam poročal le o rezultatih svojih učenih preiskovanj.

Omislil sem si mikroskop — posebne vrste seveda — in sedaj stlačim vse pod njega, kar mi pod roko pride, da vsako stvar bolj natanko preiščem ter ji — kakor pravimo — potipljem žilico.

Veliko prahu so vzdignila in mnogo govorjenja in pisanja so povzročila števila 5, 10, 35, 50. Tudi Vam so taista gotovo dobro znana. Imajo to svojstvo, da dajo 100, ako jih soštejemo. To so tisti zloglasni »procenti«, pa katerih so razdelili truplo »učiteljstvo« na štiri in sicer zelo nejednake dele.

Ker že vsak o tem govori — mislil sem si — zakaj bi tudi jaz to stvar učenjaško ne preiskal ter spravil sem vso to reč pod svoj mikroskop. »No, ta operacija se Vam pa že ni posrečila«, rekel sem z glavo zmajavši, ko sem skozi mikroskop pogledal ter videl, da je razdelitev odločila v prvi in za dobro vspevanje trupla najvažnejši del samo 27 »celic«. (Saj veste, da mi učenjaki imenujemo najmanjše dele organskega telesa — celice). Tudi v drugem delu je vse premalo celic, zato jih ima pa tretji in četrti del toliko več. Dokazana stvar pa je, da se nobeno truplo ne more dobro počutiti, ako ima v I. in II. delu tako malo celic in glejte, to prikazen zapazimo tudi pri učiteljstvu. To truplo je bilo res potrebno operacije, da bi se bolje počutilo, pa recept: »50/0, 100/0, 350/0, 500/0«, katerega so zdravniki zapisali, ni bil pravi ter je vrhu tega še lekarnarje, kateri so imeli nalog po tem receptu zdravila razdeliti, spravil v zadrego, ker so vedeli, da bi tu trebalo bolj močnih »pilen«; morali so se pa držati recepta. Zaradi tega

so tudi Meščan, Tržan in Selan tožili, a tožili so prekasno; recept je bil že napisan, in dasi so gospodje pri zeleni mizi vse to čuli in vedeli, da bi bilo prav in dobro mnogo celic iz nižjega dela k višjemu privzeti; ta vrazji recept 50/0, 100/0, 350/0, 500/0 stavil jim je preozke meje.

Razven teh ponesrečenih zdravil je pa na učiteljstvo zelo neugodno vplivalo tudi slabo spričalo, katero so mu dali s tem, da so kar polovico njegovih celic uvrstili v zadnji t. j. IV. del. Po reku »Kakoršno delo tako plačilo« in po tej razredbi mora učiteljstvo sklepati, da ima samo 27 prav pridnih in kar 269 slabih celic. Druge so tako bolj srednje baže. Da ni tako — veste dobro in tudi moj mikroskop mi je pokazal v II., III. in IV. delu mnogo, mnogo celic, katere bi morale po vsej pravici postaviti se za jedno ali za dve stopinji višje. To je bil mrzel curek na učiteljstvo, katerega je že itak prej premnogokrat — zeblo. Vse drugače bi bilo, ako bi bili mene za svet vprašali. Jaz bi bil s svojim mikroskopom vse bolj natanko preiskal in bi potem šele recept napisal. Če so bili v ta števila že tako zaljubljeni, no, naj bi pa ostala, le zasukal bi jih bil ter napisal tak recept: 500/0, 350/0, 100/0, 50/0 in — zastavim svojo častno besedo, da bi bilo to pomagalo in vedne tožbe bi se končale za dolgo dolgo časa. Tako pa imamo še vedno bolnika in poslušali bodete radi ali neradi njegove nadaljne tožbe. Kakor torej vidite, gospod urednik, treba bode še zdravil in sicer zdatnejših zdravil. Da bi jih le kmalu dali! To želi

Vaš

Postojinski.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Dnevni red okrajne učiteljske konferencije za okoliško ljubljansko dné 3. rožnika 1891. l. ob 9. uri dopoludne v drugi mestni deški ljudski šoli (na Cozjovi cesti v) Ljubljani.

1.) Otvoritev konferencije, določitev predsednikovega namestnika in volitev dveh zapisnikarjev.

2.) Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanih šolah.

3.) Kako je šolski vrt oskrbovati in obdelovati, da bode uzor pravega šolskega vrta. Poročevalca gg. Janko Žirovnik in Matija Rant.

4.) Nazorni nauk v spodnjih oddelkih ljudske šole. Poročevalca gospod. Ana Praprotnikova in g. Albert Sitsch.

5.) Izbor učnih knjig in beril za šolsko leto 1891/92.

6.) Poročilo knjižničnega odbora o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice.

7.) Nasveti o nakupu novih knjig za okrajno učiteljsko knjižnico, katere je najkasneje do 1. rožnika t. l. pismeno oglasiti pri knjižničnem odboru.

8.) Volitev knjižničnega odbora za l. 1891/92.

9.) Volitev stalnega odbora učiteljske konferencije za šolsko leto 1891/92.

10. Dopolnilna volitev jednega zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet.

11.) Samostalni predlogi, katere je najkasneje do 1. rožnika t. l. pismeno oglasiti pri stalnem odboru.

Iz Postojine v 16. dan mal. travna. — † Filip Kete.

Oj težka pot, oj tožna pot,
Ko od sreč srce se loči! —
Oj solzna pot, oj zadnja pot!

Slm. Gregorič.

Komaj pol leta je preteklo, kar je umrl nadučitelj Alojzij Lavrenčič in že zopet je prišla koščena žena med naš stan z neusmiljeno kosō. V 12. dan malega travna umrl je namreč v našem okraji občeprijubljeni in spoštovani nadučitelj košanski gospod Filip Kete v najlepši moški dobi. Močan in krepak, kakor malokdo, branil se je do zadnjega; le nji se uklonil je, ki mora se ji vsak. Letošnjo zimo